

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/101/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2621206653
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2621206653.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková v spore žalobcu: Okresné stavebné bytové družstvo Senica, so sídlom Senica, Štefánikova 718, IČO: 00 223 093, zastúpeného advokátom: JUDr. Miroslav Mečíř, so sídlom Senica, J. Mudrocha 1356/27, proti žalovanému: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C., D. XXX/X, o zaplatenie 495,49 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 9C/41/2021-64 zo dňa 23. mája 2022 – tretí a štvrtý výrok v poradí, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku (tretí v poradí) a vo výroku o náhrade trov konania (štvrtý v poradí) **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie (prvým výrokom v poradí) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 236,22 Eur, úrok z omeškania 7,14 Eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, (druhým výrokom v poradí) konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 200,- Eur zastavil, (tretím výrokom v poradí) žalobu v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 52,13 Eur zamietol, (štvrtým výrokom v poradí) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi trov konania v rozsahu 79 %, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 3 ods. 1, § 8a ods. 1, § 10 ods. 1, ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3 ods. 4 písm. k), ods. 5, § 53a ods. 1, § 489, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2, § 544, § 558 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, s poukazom aj na procesné ustanovenie § 145 ods. 2, § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

Okresný súd vychádzal zo skutkových zistení, že na základe zmluvy o výkone správy zo dňa 11.12.2007 vykonáva žalobca správu bytovky, v ktorej sa nachádza byt (č. 1 v bytovke súp. č. XXX na parc. č. 438 v C.) vo vlastníctve žalovaného, pričom predmetom zmluvy je komplexné zabezpečenie výkonu správy bytového domu, za čo sa je žalovaný povinný hradiť v zmluve dohodnuté platby, a to jednak preddavky do fondu prevádzky, údržby a opráv, jednak úhrady za plnenia spojené s užívaním bytu alebo nebytového priestoru a poplatok za výkon správy. Za porušenie povinností a omeškanie s platením uvedených platieb bola v čl. VII bod 3 zmluvy dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 0,25 % z dlžnej sumy za každý deň

omeškania a úrok z omeškania v zmysle § 517 OZ a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Zmluva bola menená v júni 2010 v súvislosti so zmenami vykonanými zákonom č. 70/2010 Z.z. Za obdobie od 1.11.2019 do 8.11.2021 vznikol žalovanému dlh vo výške 436,22 Eur. Predžalobnou upomienkou zo dňa 24.2.2021 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie sumy 436,22 Eur, úroku z omeškania vo výške 7,14 Eur a zmluvnej pokuty vo výške 52,13 Eur. V uznaní dlhu adresovanom žalobcovi podpísaným žalovaným dňa 24.3.2022, žalovaný uznáva, že mu ku dňu 15.3.2022 vnikli pohľadávky za byt č. 1, a to nedoplatok na plneniach spojených s užívaním bytu a služieb s tým spojených vo výške 1207,33 Eur, poplatok za zaslanie upomienky vo výške 6,60 Eur, poplatok za upomienky vo výške 16,50 Eur, úrok z omeškania a zmluvná pokuta vo výške 164,08 Eur a trovy vo výške 310,83 Eur, pričom nedoplatky sa zaviazal splácať.

Prvoinštančný súd právne v napadnutom rozsahu uzavrel, že žaloba je dôvodná len sčasti. Vzhľadom na charakter a postavenie zmluvných strán sa teda jedná o zmluvu spotrebiteľskú a súd bol povinný riadiť sa príslušnými ustanoveniami zákona týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa. Názor, že zmluva o výkone správy uzavretá v zmysle § 8a zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov predstavuje svojím charakterom spotrebiteľskú zmluvu, prezentoval aj NS SR v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/172/2019. Z úradnej povinnosti okresný súd skúmal, či predmetná zmluva neobsahuje podmienky, ktoré zákon charakterizuje ako podmienky neprijateľné a dospel k záveru, že zmluvná pokuta vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania, ktorá pri 365 dňoch v roku predstavuje sankciu vo výške 91,25 %, je neprímerane vysokou sankciou a v zmysle zákona, teda zmluvnou podmienkou neprijateľnou, ktorá je v zmysle zákona neplatná. Obdobný záver bol opakovane vyslovený aj v rámci rozhodovacej činnosti nadriadeného Krajského súdu v Trnave, napr. rozhodnutia sp. zn. 26Co/24/2019, sp. zn. 11CoCsp/39/2020. Pokiaľ ide o uznanie dlhu predložené žalobcom, na základe ktorého žalobca požadoval vydanie rozsudku pre uznanie, uvedené uznanie dlhu je hmotnoprávnym úkonom urobeným v zmysle ust. 558 Občianskeho zákonníka. Uznanie nároku v zmysle § 282 Civilného sporového poriadku je procesným úkonom, čo v praxi znamená, že uznanie je účinné jedine vtedy, keď sa robí vo vzťahu k súdu (viď. komentár k CSP, nakl. Beck). Ak žalovaný uzná nárok hmotnoprávnym úkonom voči svojmu žalobcovi tak, ako tomu bolo v tomto prípade, berie súd túto skutočnosť do úvahy pri rozhodovaní veci a posúdi ju podľa okolností konkrétneho prípadu. Tak tomu bolo aj v tomto prípade, pričom z uznania dlhu nie je zrejmé, že by predmetom uznania bola aj žalobou požadovaná zmluvná pokuta, tak ako sa snažil preukázať žalobca. V uznaní sa ohľadom zmluvnej pokuty uvádza suma 164,08 Eur, bez toho, že by bolo zrejmé, ako bola táto suma vypočítaná, žalobou je pritom požadovaná suma 52,13 Eur. Okresný súd priznal žalobcovi nárok na zaplatenie nedoplatku na plneniach spojených s užívaním bytu a služieb vo výške 236,22 Eur (suma zostávajúca po čiastočnom späťvzati žaloby) a úroku z omeškania vo výške 7,14 Eur, proti ktorým žalovaný nemal námietky. V časti zaplatenia zmluvnej pokuty 52,13 Eur bola žaloba zamietnutá.

O trovách konania rozhodol okresný súd v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalobca bol v konaní úspešný v časti zaplatenia sumy 236,22 Eur, úroku z omeškania vo výške 7,14 Eur a v časti zaplatenia 200,- Eur, v ktorej bolo konanie zastavené, avšak z dôvodu správania sa žalovaného po podaní žaloby na okresný súd a teda čiastočné zastavenie konania procesne zavinil žalovaný, čo predstavuje úspech v rozsahu 89,5 %. Žalovaný bol úspešný v časti o zaplatenie sumy 52,13 Eur, v ktorej bola žaloba zamietnutá, čo predstavuje úspech v rozsahu 10,5 %. Žalobca bol teda v konaní úspešnejší, a to v celkovom rozsahu 79 %, pričom v tomto rozsahu mu bola priznaná náhrada trov konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca výlučne voči zamietajúcemu výroku (tretiemu v poradí) a výroku (štvrtému v poradí) o náhrade trov konania, pričom navrhol žalobe vyhovieť aj v časti zmluvnej pokuty 52,13 Eur a priznať mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s poukazom na § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku. Argumentoval tým, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonnými ustanoveniami, pretože Občiansky zákonník pripúšťa uznávací prejav vôle dlžníka a tento prejav okresný súd neuznal. Uznanie dlhu sa opiera o čl. VII. ods. 3 Zmluvy o výkone správy, kde sa vlastníci zaväzujú, v prípade neplatenia úhrad spojených s užívaním bytu, túto zmluvnú pokutu zaplatiť. Túto skutočnosť žalovaný priznal svojím uznaním dlhu a súd nie je oprávnený túto skutočnosť jednostranne zmeniť. Okresný súd neprávne vyhodnotil skutočnosť, že uznanie dlhu sa spisuje na základe požiadavky dlžníka k určitému dátumu s aktuálnou výškou nedoplatku a

príslušenstva. Na základe požiadavky okresného súdu žalobca doložil rozpis položiek uvedených v uznaní dlhu.

Žalovaný odvolanie nepodal, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 – ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok je v napadnutom rozsahu (v poradí tretí a štvrtý výrok) vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

Predmetom konania na súde prvej inštancie bola požiadavka žalobcu na zaplatenie sumy 436,22 Eur, úroku z omeškania 7,14 Eur, zmluvnej pokuty 52,13 Eur.

V poradí prvý výrok (vyhovenie žalobe v sume 236,22 Eur, úroku z omeškania 7,14 Eur), druhý výrok v poradí (zastavenie konania v sume 200,- Eur) neboli napadnuté odvolaním strán, preto nadobudli právoplatnosť.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu zamietol v sume 52,13 Eur (zmluvná pokuta) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 79,10 % a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec aj v napadnutom rozsahu i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 OSP, odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v napadnutej časti. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalobcu, odvolací súd považuje za podstatné uviesť nasledovné:

Žalovaný uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania) a použitie správneho ust. neznamena iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ust. zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ust. podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ust. vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

Podľa § 558 Občianskeho zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Uznanie dlhu je samostatným zabezpečeným inštitútom, ktorý plní zabezpečovaciu funkciu tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Uznanie dlhu nie je novým právnym titulom záväzku. Zakladá sa ním právna domnienka, že dlh v čase jeho uznania existoval, ktorá je však vyvrátiteľná dôkazom opaku. Znamená to, že skutočnosť, pre ktorú je v zákone stanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak. Procesným dôsledkom uznania dlhu je presun dôkazného bremena z veriteľa na dlžníka. Veriteľ má v prípade sporu uľahčenú situáciu tým, že nemusí dokazovať vznik dlhu a jeho výšku v čase jeho uznania. Na dlžníkovi naopak je, ak chce byť v spore úspešný, aby preukázal, že dlh nevznikol, že bol splnený alebo inak zanikol. Tieto skutočnosti sú totiž pravým opakom toho, čo uvádza domnienka, t.j. sú spôsobilé, ak vyjdú v konaní najavo, vyvrátiť obsah domnienky (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/143/2008).

Inštitút uznania záväzku je jedným z právnych prostriedkov zabezpečenia záväzku. Zákon za podstatnú náležitosť uznania záväzku považuje uznanie určitého záväzku. Bližšie však tento pojem nevy vymedzuje. Ak porovnáme úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku, zistíme, že táto úprava vymedzuje inštitút "uznania dlhu" (§ 558 Občiansky zákonník), pričom však predmet uznania vymedzuje podrobnejšie, než je to v prípade úpravy uznania záväzku v Obchodnom zákonníku. V občianskoprávnom chápaní je predmet uznania, t. j. dlh, určený čo do dôvodu a výšky. Tento pojem treba chápať tak, že nevyhnutnými zložkami jeho charakteristiky sú jednak dôvod a jednak výška záväzku (dlhu). Uznanie záväzku treba kvalifikovať ako jednostranný právny úkon dlžníka, ktorý je adresovaný veriteľovi. Týmto úkonom dlžník uznáva svoj určitý záväzok, čím vlastne potvrdzuje jeho platnosť v čase uznania. Zákon na účinnosť takého uznania predpisuje obligatórne písomnú formu. Zákonným dôsledkom uznania záväzku je právna domnienka (vyvrátiteľná), že záväzok v čase uznania existoval (trval). Všeobecne sa prijíma názor, že uznanie záväzku nespôsobuje zánik pôvodného záväzku a jeho prípadné nahradenie novým záväzkom z dôvodu uznania. Keďže právna domnienka existencie záväzku v čase jeho uznania je vyvrátiteľná, dlžník môže dodatočne namietat, že záväzok v čase jeho uznania už neexistoval (napr. preukáže, že bol splnený), pozri rozsudok NS SR sp. zn. 1M Cdo 10/2009.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že z uznania dlhu (zo dňa 24.3.2022) nie je zrejme, že predmetom uznania bola aj žalobou požadovaná zmluvná pokuta. Z obsahu uznania aj podľa odvolacieho súdu totiž vyplýva, okrem iného, že žalovaný uznal síce aj sumu 164,08 Eur, ktorá však predstavuje spolu vyčíslený úrok z omeškania aj zmluvnú pokutu. Teda nie je zrejme výška zmluvnej pokuty zahrnutej v sume 164,08 Eur. Na uvedenom v súlade s posudzovaním jednostranného právneho úkonu uznania dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka nemení nič ani to, že žalobca v podaní doručenom dňa 29.4.2022 (čl. 55) predložil výpočet, z ktorého vyplýva, že suma 164,08 Eur pozostáva aj zo zmluvnej pokuty vo výške 52,13 Eur za obdobie od 1.4.2020 do 30.11.2020. S ohľadom na uvedené

námietka žalobcu, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonnými ustanoveniami, pretože Občiansky zákonník pripúšťa uznávací prejav vôle dlžníka a tento prejav okresný súd neuznal, neobstojí.

Neprijateľnou je v zmysle § 53 ods. 1 vety prvej Občianskeho zákonníka zmluvná podmienka obsahujúca ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nerovnovážny stav môže byť založený najmä na kvalitatívnom určení práv spotrebiteľa, jeho povinností a na ich súhrne. Nie každá podmienka, ktorá sa navonok môže individuálne javiť ako neprijateľná, musí mať za následok jej neprijateľnosť. Do úvahy treba zobrať aj ďalšie dojednané podmienky, všetky skutočnosti vyplývajúce z obsahu zmluvy aj okolnosti jej uzatvorenia.

Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza z pravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

Spoločným znakom tejto úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Dôvodom v danej veci, pre ktorý bol nárok žalobcu okresným súdom na zmluvnú pokutu 52,13 Eur zamietnutý bolo, že zmluvná podmienka vyplývajúca z čl. VII bod 3 Zmluvy o výkone správy zo dňa 14.12.2007 (v znení „za porušenie povinností a omeškania s platením preddavkov uvedených v bode 2 tohto článku si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu vo výške 0,25 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania v zmysle § 544 Občianskeho zákonníka...“), je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). S uvedeným záverom sa odvolací súd stotožnil, keď okresný súd správne podrobil zmluvu o výkone správy prieskumu, či neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a následne konštatoval, že zmluvná pokuta vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania pri 365 dňoch predstavuje sankciu vo výške 91,25 %, ktorá je neprimerane vysokou sankciou. K uvedenému odvolací súd konštatuje, že záver okresného súdu o neplatnosti zmluvnej podmienky v zmysle čl. VII bod 3 Zmluvy o výkone správy, nebol zo strany žalobcu nepadnutý žiadnou odvolacou argumentáciou, preto nebolo ani dôvodné podrobiť tento záver odvolaciemu prieskumu, bolo dôvodné ho považovať za správny.

Odvolací súd podrobil prieskumu aj napadnutý výrok o náhrade trov konania (štvrtý výrok v poradí), ktorým okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 79 %, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodovanie o náhrade trov konania má dve samostatné fázy. Prvou je rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania, o ktorom rozhodne súd bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Druhou fázou je rozhodovanie súdneho úradníka súdu prvej inštancie, ktorý rozhodne o výške náhrady trov konania samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť v zmysle § 239 a nasl. CSP, o ktorej rozhodne sudca súdu prvej inštancie. Rozhodnutiu sudcu o sťažnosti je konečné, bez možnosti ďalších opravných prostriedkov.

V ustanovení § 255 CSP sa premieta zásada úspechu v spore ako esenciálneho kritéria priznania náhrady trov konania. Úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Ak nejde o prípad, kedy bolo žalobe celkom vyhovené, musí byť v zmysle citovaného ustanovenia § 255 CSP náhrada trov pomerne rozdelená. To vyžaduje určiť pomer úspechu oboch strán vo veci a od úspechu strany odčítať jej neúspech (t.j. mieru úspechu druhej strany). Vo výške rozdielu má strana právo, aby mu druhá strana nahradila pomernú časť trov, ktoré vynaložil pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva. Výška trov, ktoré v konaní vznikli druhej strane, je tu nerozhodná. Ak je pomer úspechu a neúspechu u oboch strán rovnaký alebo približne rovnaký, súd vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vyžaduje teda zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Zavinenie v danom prípade je možné posudzovať len z procesného hľadiska, nie však podľa hmotného práva, lebo potom by išlo o posudzovanie dôvodnosti nároku vo veci samej tak, že by po zastavení konania súd neprípustne ďalej skúmal dôvodnosť uplatneného nároku. Pretože nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale z procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, t.j. z hľadiska vzťahu výsledku chovania žalovanej k požiadavkám žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Preto ak žalobca zobral žalobu späť bez uvedenia dôvodu, z procesného hľadiska platí, že žalobca zaviniť zastavenie konania.

V tejto súvislosti je dôvodné prihliadnuť aj na ustálenú rozhodovaciu prax. Nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, preto otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, t. j. z hľadiska vzťahu výsledku chovania žalovaného k požiadavke žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný alebo nie (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25.10.2010, sp. zn. 3 Sžo/225/2010).

Ak nie je preukázané, že späťvzatie bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť za zastavenie konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzatí návrhu (žaloby) (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 14.9.2011, sp. zn. 7MCdo/4/2010).

V preskúmvanej veci bola predmetom žaloby požiadavka žalobcu na zaplatenie sumy 495,49 Eur (pozostávajúca z istiny 436,22 Eur, úroku z omeškania 7,14 Eur, zmluvnej pokuty 52,13 Eur).

Postupujúc podľa § 255 ods. 2 veta prvá v spojení s § 256 ods. 1 CSP a s poukazom na vyššie uvedené sa odvolací súd stotožnil so záverom okresného súdu, že žalobca bol v konaní úspešný v sume 236,22 Eur, úroku z omeškania 7,14 Eur ako aj v časti sumy 200,- Eur, ohľadom ktorej bolo konanie zastavené, pričom toto zastavenie konania zaviniel žalovaný, teda žalobca dosiahol na súde prvej inštancie úspech v sume 443,36 Eur, čo predstavuje úspech 89,50 % a žalovaný dosiahol úspech v sume 52,13 Eur (zamietnutá zmluvná pokuta), čo predstavuje úspech 10,50 %. Žalobca teda dosiahol v konaní čistý úspech 79 % (89,50-10,50), čo správne uzavrel aj súd prvej inštancie.

S poukazom na vyššie uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom žalobu zamietol (tretím výrokom v poradí) v sume 52,13 Eur, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd po vysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľa, s použitím § 387 CSP tretí výrok v poradí vrátane výroku o náhrade trov konania (štvrtý výrok v poradí) s poukazom na uvedené v odseku 35 ako vecne správny, potvrdil.

I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľov, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyiac podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia CSP alebo iného zákona (analogia legis alebo juris). Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcou. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonómiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodnutie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď žalovanému žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu. S ohľadom na uvedené odvolací súd žalovanému nárok voči žalobcovi na náhradu trov tohto odvolacieho konania nepriznal.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolaťom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolať rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolať poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).